

Det annorlunda 1970-talet?

I en kommentar i *Ekonomisk Debatt* [Jonung—Wadensjö 1975 a] diskuterade vi om den svenska ekonomin hade förändrats under början av 1970-talet på ett sådant sätt att etablerade makroekonomiska samband inte längre var giltiga. I korthet sökte vi besvara frågan om löne- och prisutvecklingen i Sverige under perioden 1972—1974 avvek i någon avgörande bemärkelse från den tidigare erfarenheten av den svenska prislönebildningen, dvs om det tillkommit faktorer som vi inte tidigare uppmärksammat och som ställer etablerade uppfattningar i fråga. Vi valde att diskutera denna fråga genom att "skriva fram" för åren 1972—1974 en modell för bestämningen av priser och löner i Sverige beräknad för åren 1922—1971 och jämföra framskrivningen med det verkliga utfallet. Se även [Hegelund—Jonung—Pettersson—Wadensjö 1975].

Vi gjorde detta genom att först lösa strukturekvationerna i vår modell och sedan sätta in värdena på de exogena variablerna för åren 1972—1974 i de erhållna reducerade formerna (ej lika med de ursprungliga reducerade formerna som man erhåller vid 2SLS-beräkningar). De på så sätt beräknade värdena jämfördes med de faktiska observationerna.

Vi valde — med tanke på det forum som vi publicerade våra resultat i — att redovisa en tabell över de faktiska och de beräknade pris- och löneförändringarna. Vi menade att detta var tillräckligt eftersom resultaten entydigt

gick emot hypotesen om förändrad struktur, formulerad som att den svenska ekonomin genomgått större löne- och prisökningar under de senaste åren än vad man skulle kunnat ha väntat sig på basis av vår modell. Den enda "stora" avvikelser (större än standardfelet vid regressionsberäkningarna för perioden 1922—1971 för att ge någon indikation om avvikelserns storlek) pekade i annan riktning än Dagens Nyheters hypotes att pris- och löneutvecklingen under de senaste åren skulle ha varit snabbare än vad man skulle kunna förvänta sig från 1950- och 1960-talets erfarenheter.

Gabriel Urwitz är emellertid inte nöjd med vår diskussion [Urwitz 1975]. Han efterlyser mer avancerade ekonomiska tester för att studera förekomsten av strukturförändringar vilket han i och för sig kan ha fog för. Vi anser inte att vår undersökning gör alternativa tester överflödiga. Om man nu gör det av honom föreslagna Chow-testet finner man dock inte heller något stöd för hypotesen att den svenska löne- och prislönebildningens struktur har förändrats under 1970-talet.^{1,2} Våra tidigare slutsat-

¹ Vi gjorde Chowtestet med hjälp av

$$F^* = \frac{(\sum_{i=1}^{n_1+n_2} e_i^2 - \sum_{i=1}^{n_1} e_{i,j}^2)/n_2}{\sum_{i=1}^{n_1} e_{i,j}^2/(n_1-k)}$$

k = antal parametrar i funktionen, n_1 = antal observationer i första samplet (1922

ser får således ytterligare stöd. Som svar på Urwitz' kritik vill vi säga att vi anser det självklart att olika ekonometriska tester skall komma till sin användning men då i sitt rätta sammanhang. I en tidskrift som *Ekonomisk Debatt* bör man kanske avstå från att tynga framställningen med alltför mycket ekonometrisk testmetodik.³

Artikeln i Dagens Nyheter, som vi har bemött, hävdade att eftersom den enkla Phillipskurvan förskjutits utåt så borde den makroekonomiska teorin för stabiliseringspolitik dödförklaras. Vi menar emellertid att ingen makroekonomisk teori står eller faller med eventuella förskjutningar i det empiriska

—1971), n_2 = antal observationer i tillägget (1972—1974), e_1 = residualer i första samplet, e = residualer i utvidgade samplet. För en närmare presentation av testmetodiken se tex Koutsoyiannis [1973 s 162].

Kritiskt värde vid prövning vid 5 procentsnivån $F(3,45) = 2,82$. Om $F^* > 2,82$ så accepteras hypotesen att vi har haft en strukturell förändring. F^* lönekv. = 0,28 och F^* prisekv. = 1,74. För båda ekvationerna förkastas hypotesen om att vi har haft en strukturell förändring.

² Här skall kanske nämnas att den källa som Urwitz refererar till, Theil [1971], endast behandlar problemet hur man skall beräkna konfidensintervallet vid betingade prognoser i simultana ekvationssystem (slutlig reducerad form) som en diskussionsuppgift på fyra rader. Andra standardläroböcker, tex Johnston [1972 kap 13], innehåller härledningen av uttrycket för konfidensintervallet (i vårt fall en ellips) och är därför bättre att rekommendera för de som är intresserade av denna typ av problem.

³ I Jonung—Wadensjö [1975 b] återfinns flera sådana tester beträffande förekomsten av strukturförändringar tillämpade på den svenska löne- och prisutvecklingen 1912—1921.

sambandet som Phillipskurvan utgör. Vi sökte istället visa att de senare årens utveckling går väl att förklara med en relativt okomplicerad tvåekvations makroekonomisk modell för löne- och prisutvecklingen av traditionell typ. Med vårt tidigare inlägg i *Ekonomisk Debatt* ville vi understryka att man bör veta hur en teoribildning ser ut och hur väl den kan beskriva den faktiska utvecklingen innan man dödförklarar den.

Slutligen finner Urwitz vårt resultat oväntat för åren 1922—1971. Det finns åtskilliga ekonomiska samband som har varit giltiga under långa tidsperioder. Även om vi haft stora strukturella förändringar i den svenska ekonomin under de senaste 50 åren behöver dessa inte ha påverkat pris- och lönebildningen på något fundamentalt sätt.

Civilekonom Lars Jonung
och fil dr Eskil Wadensjö
Lunds Universitet

Referenser

- Hegclund, S.,—Jonung, L.,—Petersson, E. och Wadensjö, E., [1975], "The Phillips Curve for Sweden" — The Determinants of Wages and Prices in Sweden 1922—1971, *Meddelande från Nationalekonomiska institutionen i Lund* 1975: 13
- Johnston, J., [1972], *Econometric Methods*, (2nd ed), New York
- Jonung, L.,—Wadensjö, E., [1975 a], "Är 70-talets svenska ekonomi annorlunda?", *Ekonomisk Debatt*, årg 3, nr 4
- [1975 b], "Wages and Prices in Sweden 1912—1921 — A Retrospective Test", *Meddelande från Nationalekonomiska institutionen i Lund* 1975: 14
- Koutsoyiannis, A., [1973], *Theory of Econometrics*, London
- Theil, H., [1971], *Principles of Econometrics*, London
- Urwitz, G., [1975], "Vad är annorlunda?", *Ekonomisk Debatt*, årg 3, nr 5